

Sygn. akt I CZ 39/12

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa Banku S.A. w W.
przeciwko Emilii N. i Zofii O.
o ochronę dóbr osobistych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 17 maja 2012 r.,
zażalenia strony powodowej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 10 stycznia 2012 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2012 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powoda Banku S.A. w W. z powodu nie dopełnienia obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji w zakresie zobowiązania pozwanych Emilii N. i Zofii O. do złożenia oświadczeń przeproszających za naruszenie dóbr osobistych powoda. W zażaleniu

skarżący zarzucał błędnie zastosowano art. 72 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przez uznanie, że pomiędzy pozwanymi nie zachodzi współuczestnictwo materialne lecz formalne, jak również naruszenie art. 130² § 3 k.p.c. przez uznanie, że pełnomocnik powoda nie uiszczył w należytej wysokości opłaty sądowej od apelacji. W związku z powyższym skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powód wnosił o zobowiązanie pozwanych Emilii N. i Zofii O. do złożenia oświadczeń przeproszających za naruszenie jego dóbr osobistych oraz o zasądzenie od pozwanych kwoty pieniężnej na cel społeczny. Wyrokiem z dnia 1 marca 2011 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo w całości. Powód zaskarżył wyrok sądu pierwszej instancji w części oddalającej powództwo o zobowiązanie obu pozwanych do złożenia oświadczeń, przy czym od apelacji wniesionej przez zawodowego pełnomocnika uiszczona została opłata w wysokości 600 zł. Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda zapytany o to, przeciwko której z pozwanych apelacja została opłacona, oświadczył, że opłata została uiszczona przeciwko obu pozwany o złożenie przez nie oświadczenia, gdyż zdaniem strony powodowej po stronie pozwanej istnieje odpowiedzialność solidarna w zakresie, w jakim wyrok został zaskarżony.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że obowiązek złożenia oświadczenia przez pozwane nie jest obowiązkiem wspólnym, zaś każda z pozwanych odpowiada za własne działanie, tj. w związku ze złożeniem podpisu pod pismem zawierającym treści naruszające dobre imię powoda i świadomość doręczenia pisma Prezesowi Narodowego Banku Polskiego, jak również przesłanie do wiadomości Przewodniczącemu Sejmowej Komisji Skarbu Państwa. Bez znaczenia, w ocenie Sądu, pozostaje fakt, że pozwane nie wystosowały osobnych pism, lecz obie podpisały się pod jednym pismem, skoro odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych wiąże się nierozdzielnie z potwierdzeniem własnym podpisem zarzutów stawianych w piśmie i jest niezależna od złożenia podpisu przez drugą z pozwanych. Każda z pozwanych odpowiada wyłącznie za swoje działanie, w związku z czym nie zachodzi ta sama, lecz zaledwie analogiczna podstawa faktyczna. W związku z formalnym

charakterem współuczestnictwa procesowego po stronie pozwanej roszczenie skierowane przeciwko każdej z pozwanych powinno, zdaniem Sądu, podlegać osobnej opłacie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego apelacja nie została należycie opłacona, gdyż opłata powinna wynosić 1.200 zł, tj. po 600 zł od każdego z roszczeń skierowanych wobec pozwanych Emilii N. i Zofii O.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398) przewiduje, że opłatę stałą w wysokości 600 zł pobiera się od pozwu o ochronę dóbr osobistych. Ochrona dóbr osobistych, zgodnie z art. 24 k.c. może polegać na roszczeniach o charakterze niemajątkowym (żądanie stosowanego przeproszenia) jak i na roszczeniach majątkowych (zadośćuczynienie za doznaną krzywdę lub żądanie zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany przez poszkodowanego cel społeczny). Z takiego sformułowania powołanego przepisu wynika, że opłata stała pobierana jest od każdego pozwu o ochronę dóbr osobistych niezależnie od tego, czy polega ona na zgłoszeniu roszczeń niemajątkowych jak i majątkowych.

W sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia – przeproszenia za naruszenie dóbr osobistych - po stronie pozwanej zachodzi współuczestnictwo procesowe. Trafne jest twierdzenie Sądu, że wieź ta nie ma charakteru odpowiedzialności solidarnej, gdyż każda z pozwanych ponosi samodzielnie ewentualną odpowiedzialność względem strony powodowej. Poza wypadkiem współuczestnictwa jednolitego każdy współuczestnik działa w imieniu własnym (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2002 r., I PKN 344/01, Prok. i Pr. 2003, nr 1, s. 43).

Należy zaznaczyć, że roszczenie powoda wiąże się z faktem sporządzenia i złożenia jednego, tego samego pisma. Zawierało ono te same zarzuty, pod którymi podpisały się obie pozwane. Powód nie wywodzi swojego roszczenia z takich samych (jednakowych) zdarzeń, lecz z jednego, identycznego (tego samego) zdarzenia. Roszczenie strony powodowej wiąże się nie tylko z tym samym zdarzeniem, lecz także opartym na tej samej podstawie prawnej.

Trafnie zaznacza skarżący, że w sprawie występuje jeden przedmiot sporu niezależnie od liczby współuczestników.

O współuczestnictwie materialnym można mówić wtedy, gdy pomiędzy stronami istnieje więź oparta na jedności zdarzenia wyrządzającego szkodę. Z treści pozwu i formułowanych żądań wynika, że działanie pozwanych, które miało naruszać dobra osobiste powoda, kierowane było wobec powoda jednocześnie przez Emilię N. i Zofię O. i odnosiło się do nich w tym samym stopniu. W judykaturze ugruntowany jest pogląd, że w przypadku współuczestnictwa materialnego opartego na tej samej podstawie faktycznej i prawnej (art. 72 § 1 pkt 1 *in fine* k.p.c.) pobiera się jedną opłatę od pisma procesowego niezależnie od wielości podmiotów zachodzącej po jednej ze stron procesu.

Nie bez znaczenia jest także okoliczność, że sąd pierwszej instancji w taki sposób zakwalifikował rozpoznawaną sprawę. Od pozwu uiszczono bowiem opłatę w wysokości 600 zł odnośnie do roszczeń niemajątkowych powoda. Wiedzy o obowiązku uiszczenia w terminie prawidłowej co do wysokości opłaty od pisma lub środka zaskarżenia, który podlega opłacie, nie można uznać za zbyt wygórowane wymaganie wobec zawodowego pełnomocnika (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 20 maja 2003 r., III CZP 16/03, OSNC 2004 nr 3, poz. 33). Jednakże odmienna ocena charakteru więzi procesowej między występującymi w sprawie podmiotami (współuczestnictwa procesowego) nie powinna zaskakiwać strony na etapie postępowania odwoławczego.

Sytuacja prawna pozwanych, jako podmiotów występujących w sporze po jednej stronie, odpowiada współuczestnictwu materialnemu opartemu na tej samej podstawie faktycznej i prawnej, bez zachodzącej równocześnie wspólności praw i obowiązków, które występuje przy dochodzeniu świadczeń podzielnych. Wobec powyższego zastosowanie sankcji w postaci odrzucenia apelacji jako nienależycie opłaconej, było niezasadne.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

